

EMLÉKEZTETŐ
az ÉT Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Bizottságának
tizenharmadik üléséről
(1991. július 3.)

Az ülés elnöke: dr. Török Imre, a munkáltatói (kamarai)
tárgyalócsoporthoz ügyvivője

Napirend: 1. A kötelező végkielégítés bevezetéséről szóló ÉT előterjesztés

2. Egyebek Napirend előtti kérdések, javaslatok

A munkavállalói oldal kérdéseket intézett a kormányzati oldalhoz arról, hogy

- a kormányzat mikor terjeszt elő javaslatot a munkanélküli ellátások alapjához történő 0,5%-os munkavállalói járulékfizetés 1991-es kompenzálásáról,

- hol tart az energia áremelés miatti dologi kiadások többletére vonatkozó számítás.

Az első kérdéssel a bizottság részletesebben az "egyebek" napirendnél tárgyalt. A második kérdéssel kapcsolatosan a kormányzati oldal egy héten belül ígérte a számítások eredményeinek átadását, egyben kérte, hogy az érdekképviselői oldalak is adjanak tájékoztatást saját vizsgálatuk eredményéről.

A munkavállalói oldal javasolta, hogy a KIÉB tárgyalja meg az 1992-es adórendszer-koncepciót. A többi oldal ezzel egyetértett.

1. napirendi pont; A kötelező végkielégítés bevezetése

A kormányzati ügyvivő bevezetőjében elmondta, hogy a téma a kormány-MSZOSZ tárgyalások jegyzőkönyvében rögzített kötelezettség-vállalás alapján kerül az ÉT plénum napirendjére. Az előterjesztés tervezetét az ÉT BMB és a Munkaerőpiaci Bizottság már megtárgyalta.

A munkavállalói tárgyalócsoporthoz egyetértett a kötelező végkielégítés bevezetésével. Ugyanakkor hangsúlyozták, hogy a végkielégítés fizetésnek jelentős finanszírozási gondjaival is számolni kell a költségvetési szférában.

A törvény-tervezet szerinti szabályozással kapcsolatosan több módosító javaslatot tettek a tárgyalócsoporthoz tagjai. Az egyes javaslatokat illetően a KIÉB tárgyalócsoporthoz tagjai között egyetértés volt abban, hogy a végkielégítés mértékszabályai minimum szabályok (a kollektív szerződés /munkaügyi szabályzat/ kedvezőbb mértékeket is megállapíthat). Az előterjesztő e tekintetben egyértelműbbé teszi a normaszöveget.

A bizottság - vita után - nem támogatta azt a javaslatot, hogy a végkielégítés összege számítson be a nyugdíj megállapítás alapjául szolgáló keresetbe azok esetében, akik már csak öt évvel vannak a nyugdíj korhatár előtt.

Nem született megállapodás arról, hogy az egyazon munkáltatónál megszakításokkal munkaviszonyban állók esetében a végkielégítés szempontjából a munkaviszony minősüljön folyamatosnak, mivel a kormányzati oldal bár egyes területeken (pl. az alsó-és középfokú oktatásban) ezt elképzelhetőnek tartaná, de nem látja jogilag kezelhetőnek.

Tisztázódott az áthelyezések értelmezése, s az, hogy az áthelyezett dolgozó munkaviszonya folyamatosnak tekinthető.

A munkáltatói (kamarai) oldal és az önkormányzati oldal szintén egyetértett a végkielégítés bevezetésével, de a munkavállalói oldalhoz hasonlóan hangsúlyozta, hogy finanszírozási gondokat lát.

A tv. tervezet szerinti szabályozással kapcsolatosan - főként a végkielégítés mértékére vonatkozóan - több módosító javaslat hangzott el. Így: a végkielégítés legyen a tervezetben lévénél magasabb a vállalkozást kezdők segítése érdekében, a minimális bérűk esetében stb.

A KIÉB - vita után - a fenti javaslatokat nem támogatta.

A kormányzati oldal a felvetett finanszírozási problémákat illetően kifejtette, hogy a létszám leépítés miatti bér és tb. járulék megtakarítások felhasználhatók a végkielégítések kifizetésére, ugyanakkor nem kívánják megkerülni a finanszírozási problémákat. Annak meghatározásához, hogy mekkorák a valós finanszírozási gondok, mindenekelőtt több információ kell. A kormányzati oldal egyetért azzal, hogy a kötelező végkielégítési rendszer miatti többletkiadással az 1992-es költségvetésben számolni kell, és kezelni kell a végkielégítéseket a havi finanszírozási rendszerben, mint egyenlőtlenül jelentkező intézményi kiadásokkal.

A munkavállalói oldal a finanszírozással kapcsolatos kormányzati reagáláshoz hoztátette: amennyiben a kötelező végkielégítés bevezetése 1991-ben megtörténik, akkor garanciák kellenek arra, hogy az ez évi végkielégítésekre fordított összegek ne csökkentsék az intézményeknél az éves bér- (kereset-) növelés mértékét. A munkavállalói tárgyalócsoport egyik tagja részéről - a kötelező végkielégítés kérdéséhez csak lazán kapcsolódva - elhangzott, hogy a költségvetési támogatás drasztikus csökkentése következtében az agrárkutató el lehetetlenült. Nem biztos, hogy a támogatás csökkentéséről döntést hozók tisztában voltak intézkedésük szakmai konzekvenciáival.

E kérdést illetően a kormányzati oldal úgy nyilatkozott, hogy indokoltnak tartja egyes jelentős, központi finanszírozású, 1991-es gazdálkodásában el lehetetlenülni látszó költségvetési intézmények helyzete rendezésének a vizsgálatát. Az erre vonatkozó igényt az illetékes kormányzati szerveknek közvetíteni fogják.

A munkáltatói (kamarai) oldalon szükségesnek tartották, hogy a kötelező végkielégítésre vonatkozó törvényi szabályozás legyen összhangban más, vele összefüggő törvényi (pl. ÁHT) és egyéb (pl. a foglalkoztatással kapcsolatos) jogszabályi rendelkezésekkel. A kormányzati oldal úgy foglalt állást, hogy amennyiben konkrétan jelzik a jogszabályok közötti esetleges inkonzisztenciákat, akkor azokat meg kell vizsgálni.

A vita lezárásaként a KIÉB a mellékelt állásfoglalást fogadta el, és csatolta függelékként a kötelező végkielégítésről szóló ÉT előterjesztéshez.

2. napirendi pont: Egyebek

a) A munkanélküli ellátások alapjához történő 0,5%-os munkavállalói járulékfizetés 1991-es kompenzálása

A munkavállalói oldal szerint az energia áremeléssel kapcsolatos kompenzációs "csomag" ÉT vitájában olyan nyilatkozat hangzott el, hogy a kormányzat dolgozik a 0,5%-os munkavállalói járulékfizetés 1991-es költségvetési szférabeli kompenzálásának megoldásán.

Egyébként is felmerül a kérdés, hogy ha a vállalati szférában (ott, ahol a gazdálkodó szervezetek költségviselő képessége általában lényegesen nagyobb, mint a költségvetési intézményeknél) történt kompenzálás, akkor a költségvetési szférában miért nem történik. így nem lehet ügyeket kezelni.

A kormányzati oldal képviselői kifejtették, hogy itt és most a bizottsági ülésen nem lehet tisztázni, hogy az ÉT plénumon valóban történt-e a kompenzációval kapcsolatos elgérkezés. E kérdést tisztázni kell, és rövidesen vissza kell rá térni.

Egyébként a vállalati szférában sem történt költségviselő képességet növelő kompenzálás, csupán az adómentes (illetve kedvezményes adózású) bérnövelési sáv kismértékű (0,25 %-os) emelése történt, amit direkt béremelésként értelmezni nehéz. Figyelembe kell venni azt is, hogy a vállalatoknál a munkaadót is terheli 1,5 % járulék, míg a költségvetési intézményeknél nem.

A költségvetési szférában, miközben a 0,5% öthavi összege egy főre számított béremelésként kicsiny összeg, az aggregált költségvetési kihatása nem elhanyagolható.

A költségvetési intézmények anyagi helyzete, illetve bérpozíciója differenciált, így az esetleges pótlólagos támogatás is csak szűkebb körű, az intézmények egy részére kiterjedő lehetne.

A vállalt kötelezettségek alapján az év hátralévő részében az ÉT-ben még tárgyalni kell a minimális bér 1991-es alakulásáról (emeléséről). Elképzelhető, hogy e tárgyalásokhoz kapcsolódóan vissza lehet térni a szóban forgó kompenzáció problémájára is.

A munkavállalói oldal egy KIÉB állásfoglalás-tervezetet javasolt elfogadásra a témában. A javasolt állásfoglalás-tervezetről megállapodás nem született.

Az MSZOSZ ÉT előterjesztése a minimális bér emelésével kapcsolatos állásfoglalásra

A kormányzati oldal ügyvivője elmondta, hogy az ÉT márciusi megállapodása szerinti, minimális bérrel kapcsolatos augusztusi-szeptemberi (továbbá a minimális bér 1992. év eleji emelésével kapcsolatos) tárgyalások megalapozása érdekében a költségvetési ágazatokban statisztikai felmérést végez a kormányzat. Az adatszolgáltatások beérkezésének időpontja jó esetben július vége. Augusztusnál előbb feldolgozási eredmények nem lesznek.

A tényszerű vizsgálatok nélkül aligha lehetséges érdemi tárgyalás, ezért javasolja a bizottságnak: értsen egyet azzal, hogy a minimális bér emelésével kapcsolatos újabb érdemi tárgyalások az ÉT által meghatározott eredeti program szerint kezdődjenek, illetve zajlódjanak.

Az érdekképviselői oldalak a kormányzati javaslatot (a munkavállalói oldal képviselői azzal, hogy a javaslatról még konzultációt folytatnak saját szervezeteikkel is) elfogadták.

Budapest, 1991. július 5.

Készítette: dr. Tóth Gábor

Függelék a kötelező végkielégítés bevezetéséről szóló ÉT előterjesztéshez

Az ÉT Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Bizottságának állásfoglalása

a kötelező végkielégítés bevezetéséről

1.) A KIÉB egyetért a kötelező végkielégítés bevezetésével .

2.) Szükségesnek tartja, hogy

2.1.) a végkielégítési rendszer többletkiadásaival számoljon az 1992 évi költségvetés;

2.2.) a havi finanszírozási rendszer az egyenlőtlenül jelentkező kiadások között Vegye figyelembe a végkielégítés finanszírozását.

3.) A KIÉB a jogszabály-tervezethez tett módosító, illetve pontosító javaslatok figyelembevételéről, egy kivétellel megállapodott.

A kormányzati oldal jogilag nem tartja kezelhetőnek, hogy az egyazon munkáltatónál megszakítással munkaviszonyban állók esetében a végkielégítés szempontjából a munkaviszony folyamatos jogviszonynak minősüljön. Ez egyes területeken (pl. az alsó- és középfokú oktatásban), a korábbi vitatható foglalkoztatási gyakorlat miatt kétségtelenül gondokat okozhat. Amennyiben a munkavállalói oldal jogilag kivitelezhető áthidaló megoldásra javallatot tesz, akkor annak érvényesíthetőségét meg kell vizsgálni.

4.) A munkavállalói oldal szükségesnek tartja annak ki-nyilvánítását, hogy a kötelező végkielégítés 1991-es bevezetése esetén a még ez évben kifizetésre kerülő összegek ne csökkentsék az intézményeknél az éves bér-(kereset) növelési lehetőségeket.

5.) A munkaadói (kamarai) oldal szerint a kötelező vég-

kielégítés bevezetése kapcsán egyes más jogszabályokkal meg kell teremteni az Összhangot. A kormányzati oldal megvizsgálja a jogszabályi rendelkezések közötti esetleges inkonzisztenciákat, ha azokat a javaslattevők konkrétan megjelölik.

Budapest, 1991. július 04.